

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتی

لسم کال، یوسلو خوارلسمه مېنه د ۱۳۹۵ کال د لیندۍ میاشت

نقش بانک های مرکزی در اقتصاد کشورها

د اورنگاهۍ د ترانسپورت ارزښت
په اقتصادي پرمختيا کې

د افغانستان بانک

واحد افغانستان، واحد پیسه!

د افغانی پولی واحد، زموږ هویت، ځواک او ویاړ دی!

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې گڼې مطالب

سرمقاله

تحایف اهدا شده به جلالتماب رئیس جمهور اسلامی ...

رؤسای بانکهای مرکزی افغانستان و ایران روی ...

۴۷ تنو محصلینو ته چې په د افغانستان بانک کې د کار ...

خط آهن بین المللی " آتا مراد / آقینه " رسماً افتتاح شد

د افغانی د لا دودولو لپاره هڅې دوام لري

کارمندان خوب در موفقیت یک اداره نقش کلیدی...

د تفتیش (Audit) او کنترول په هکله یوه لنډه کتنه

د نړۍ اقتصادي خبرونه

نقش بانک های مرکزی در اقتصاد کشورها

د اورگادی د ترانسپورت ارزښت په اقتصادي پرمختیا کې

نقش راه ابریشم در رشد اقتصادی افغانستان

قسمت دوم بند کجکی، ۱۰۰ میگاوات برق تولید می ...

اعطای قروض و تأثیرات آن روی زندگی اجتماعی و ...

تطبيق حرکت جدید توسعه روستایی در افغانستان

مدیریت منابع آبی و تأثیر آن در توسعه اقتصاد کشور

تعلیم و تحصیل، زمینه ساز رشد و توسعه اقتصادی

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

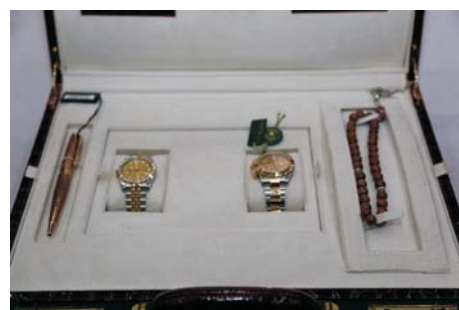
توسعه خطوط آهن، توسعه تجارت را به همراه دارد

افغانستان طی چند ماه گذشته شاهد افتتاح چندین خط آهن بوده که این کشور را با سایر نقاط جهان وصل می‌کند. از جمله این خطوط آهن، یکی هم افتتاح و بهره‌برداری از خط آهن آتامراد ترکمنستان/ آفینه افغانستان می‌باشد که افغانستان می‌تواند از آن در جهت توسعه تجارت، بهبود اقتصاد و روابط میان کشورهای منطقه و جهان استفاده بهینه نماید.

افغانستان کشوریست محاط به خشکه که ترانسپورت آن منحصر به بخش‌های زمینی و هوایی می‌گردد، نبود راه‌های بحری که آسانترین شیوه حمل و نقل کشورها است، افغانستان را وا داشته است تا انتقالات تجارتي خود را به وسیله ترانسپورت زمینی انجام دهد و در توسعه آن پردازد.

در انتقالات درست و به موقع کالاها و تولیدات افغانستان به خارج و برعکس، احداث و توسعه خطوط آهن یک امر حتمی محسوب می‌گردد تا دولت، تجار و آن عده مردم عزیز ما که در تجارت‌های خرد و بزرگ مصروف اند بتوانند کالاها و تولیدات تجارتي خود را به سایر کشورها صادر و برعکس سایر مواد و احتیاجات مورد ضرورت کشور را از دیگر کشورها جهت رفع نیازمندی‌های داخلی وارد نمایند.

توسعه و احداث هر کیلو متر خط آهن نه تنها اینکه گامی بسوی توسعه تجارت میان کشور عزیز ما با سایر کشور های جهان است، بلکه این چنین پروژه ها سهولت های زیادی را در عبور قطار های تجارتي از یک سو به سوی دیگر بوجود آورده و سبب توسعه و افزایش حجم مبادلات اموال تجارتي خواهد شد که طبعاً با افزایش حجم تجارت، عواید دولت نیز افزایش یافته و دولت را روز به روز قادرتر خواهد ساخت تا مصارف عادی و حتی مصارف انکشافی خود را از طریق عواید بدست آمده، مرفوع نماید. ▣

تحایف اهدا شده به جلالتماب رئیس جمهور اسلامی افغانستان به د افغانستان بانک تحویل داده شد

وطن دوستی و تعهدی که به منافع ملی کشور دارد، تحایف اهدا شده از جانب سران دول و حکومت کشورهای دوست را همیشه به د افغانستان بانک تحویل داده است تا در جنب دارایی های ملی حفظ و نگهداری شود.

محترم رئیس گل د افغانستان بانک در

شنبه مورخ ۲۴ قوس ۱۳۹۵ جهت حفظ و نگهداری در جنب دارایی های ملی به د افغانستان بانک تحویل داده شد. محترم خلیل صدیق رئیس گل د افغانستان بانک حین تسلیم گیری این تحایف گفت که جلالتماب محترم رئیس جمهور اسلامی افغانستان با حس

پنج قلم تحفه اهدا شده به جلالتماب محترم داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهور اسلامی افغانستان که حین سفر های رسمی از سوی دول و حکومت های کشورهای دوست برای شان اهدا گردیده بود، حسب هدایت رئیس جمهور اسلامی افغانستان بروز چهار

ادامه صحبت هایش علاوه نمود که این تحایف علاوه بر ارزش مادی، ارزش والای معنوی نیز دارند که می توانند جزوی از گنجینه تاریخی کشور ما محسوب گردند.

سپس محترم غلام علی فگار زاده رئیس مالی اداره محترم امور ریاست جمهوری اسلامی افغانستان که مسئولیت تحویلدهی این تحایف را به د افغانستان بانک به عهده داشت، صحبت نموده گفت که جلالتماب داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان این تحایف ارزشمند را متعلق به مردم افغانستان دانسته و به همین ملحوظ آنرا رسماً به د افغانستان بانک تسلیم نمود تا من حیث جزوی از دارایی های ملی در خزانه دولت حفظ و ثبت گردند.

تحایف اهدا شده که به د افغانستان بانک تحویل داده شد، قرار ذیل به معرفی گرفته شده اند:

۱. یک قاب ساعت دستی سه کلید

مردانه نوع Rolex به رنگ

طلائی و نقره ئی

۲. یک قاب ساعت دستی یک کلید

زنانه نوع Rolex به رنگ طلائی

و نقره ئی

۳. یک عدد قلم نوع Smalto به

رنگ طلائی

۴. یک دانه تسبیح ۳۳ دانه ئی به

رنگ قهوه ئی

۵. یک قاب ساعت دستی مردانه

ابره سفید، فرم طلائی و بند

چرمی

قابل یادآور است که چهار قلم اول تحایف از سوی شیخ منصور بن زید آل نهیان معاون صدراعظم امارات متحده عربی و قلم پنجم از سوی رئیس جمهور ترکمنستان به طور تحفه به رئیس جمهور اسلامی افغانستان اهدا گردیده است.

تحایف اهدا شده به جلالتماب داکتر

محمد اشرف غنی رئیس جمهور

اسلامی افغانستان از سوی محترم غلام

علی فگار زاده رئیس مالی ریاست

عمومی اداره امور ریاست جمهوری با

حضور نمایندگان رسانه های اطلاعات

جمعی و هیئت اعزامی ریاست

جمهوری به خزانه داری گل د

افغانستان بانک تسلیم داده شد تا در

جمع سایر تحایف در خزانه د افغانستان

بانک حفظ و در موزیم د افغانستان

بانک در کنار سایر تحایف به نمایش

گذاشته شود.

در این محفل تعدادی از کارمندان

ریاست محترم عمومی اداره امور

ریاست جمهوری اسلامی افغانستان و

آمرین شعبات د افغانستان بانک نیز

اشتراک نموده بودند. ■

رؤسای بانک‌های مرکزی افغانستان و ایران روی تجارب بانکی هر دو کشور تبادل نظر نمودند

محترم خلیل صدیق رئیس کل د افغانستان بانک ښار دعوت رسمی محترم داکتر ولی الله سیف رئیس بانک مرکزی ایران عازم آن کشور شده و در مورد روابط بانکی بین دو کشور تبادل نظر نمودند. محترم خلیل صدیق ضمن ابراز سپاس از دعوت محترم ولی الله سیف رئیس بانک مرکزی ایران، در مورد اهمیت روابط تجاری و اقتصادی هر دو کشور

صحبت نموده و ابراز داشت که د افغانستان بانک تقاضای ایجاد روابط بیشتر بانکی میان دو کشور را مورد بررسی بیشتر قرار خواهد داد. در این دیدار، رئیس بانک مرکزی ایران ضمن صحبت در مورد ایجاد روابط بیشتر بانکی و افزایش روز افزون سطح تجارت میان دو کشور، قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری افغانستان را از قوانین

معیاری در منطقه دانسته که پاسخگوی نیازمندی‌های قانونی و مقرراتی نظام مالی بوده می تواند. قابل یادآور است که در این نشست نمایندگان بانک‌های تجارتي هر دو کشور نیز حضور داشته و مذاکرات مستقیم را روی برنامه ریزی های آینده برای فراهم آوری تسهیلات هر چه بیشتر برای تجار انجام دادند. ▣

۴۷ تنو محصلینو ته چې په د افغانستان بانک کې د کار زد کړې موده بشپړه کړې، تصدیق لیکونه ورکړل شو

ژمنتیا سره عمل وکړي. "هغه زیاته کړه چې د افغانستان بانک تل د ځوانانو د مسلکي ظرفیتونو د لوړولو لپاره ځان ژمن گڼي او تل یې هڅه کړې چې په اوسنیو معیارونو برابر پرمختللي روزنیز پروگرامونه هغو محصلینو ته چې د کار زده کړې لپاره د افغانستان بانک ته ورپیژندل کیږي برابر کړي.

چې ۹۷۵ تن محصلین له دغو پروگرامونو څخه برخمن شوي دي.

دا پروگرام د افغانستان بانک د لومړۍ مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال، د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحیمی او د افغانستان بانک د ځینو ادارو د آمرینو لخوا د تصدیق لیکونو په ورکولو سره پای ته ورسید.

وروسته د بشري منابعو عمومی آمر ښاغلي محمد قیس مومند په روزنیزو پروگرامونو کې د محصلینو د جذبولو د زمينې د برابرولو په اړه خبرې وکړې او ویې وویل چې په وروستیو پنځو کلونو کې د افغانستان بانک د کارکوونکو د ظرفیتونو د لوړولو ادارې لخوا ۷۴ پروگرامونه په لاره اچول شوي

کابل، ۱۳۹۵ د لیندۍ ۱- د افغانستان بانک د ښځینه ادارې او حسابدارۍ انستیتیوت، اداره او حسابدارۍ انستیتیوت او د سوداگریز مسلکي انستیتیوت ۴۷ تنو محصلینو ته چې د خپل کار زد کړې یوه میاشتنۍ دورې د افغانستان بانک په بیلا بیلو شعبو کې پای ته رسولې تصدیق لیکونه ورکړل. په هغه غونډه کې چې په همدې مناسبت د افغانستان بانک د کنفرانسونو په تالار کې جوړه شوې وه، د افغانستان بانک لومړۍ مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال د ځوانانو د زده کړې او د مسلکي ظرفیتونو د لوړولو په اړه خبرې وکړې او وویل: "د نن ورځې ځوانان په ټولنه کې ستر مسئولیتونه لري او دوی باید په ډیر جدیت، استقامت او

خط آهن بین المللی "آتا مراد / آقینه" رسماً افتتاح شد

ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه در شهر تفلیس گرجستان تدویر یافته بود، مورد تأیید قرار گرفت.

چون افغانستان یک کشوری محاط به خشکه می‌باشد، از همینرو در تلاش است تا به همکاری این کشورها از راه لاجورد جدید جهت برنامه‌های اقتصادی استفاده اعظمی نماید و به چالش‌های تجارتی و ترانزیتی خاتمه دهد. با توجه به چالش‌های امنیتی که برای افغانستان در مسیر بحر هند وجود دارد، این کشور در جستجوی راه‌های بدیل جهت ارتباط با جامعه جهانی می‌باشد که یکی از این گزینه‌ها در عرصه بهبود تجارت راه لاجورد جدید است.

ولسوالی اندخوی این ولایت وصل می‌نماید که از بودجه وزارت فوائد عامه ساخته می‌شود. دو بخش دیگر این پروژه که از اندخوی به نایب آباد حیرتان و از نایب آباد حیرتان تا شیرخان بندر امتداد خواهد یافت، در آینده روی دست گرفته خواهد شد.

راه جدید لاجورد به ابتکار افغانستان راه اندازی شده که از مسیر کشورهای چون ترکمنستان، آذربایجان و گرجستان به دریای سیاه و پس از عبور از ترکیه به آب‌های آزاد و اروپا وصل می‌گردد. مسوده موافقتنامه این راه از جانب افغانستان ترتیب گردیده و در نشستی که میان نمایندگان کشورهای افغانستان،

خط آهن "آتا مراد ترکمنستان / آقینه افغانستان" که دارای ۹۳ کیلو متر طول می‌باشد و در مرز مشترک دو کشور امتداد دارد، بتاريخ ۸ قوس ۱۳۹۵ از سوی رؤسای جمهور افغانستان و ترکمنستان رسماً افتتاح شد. در هنگام بهره‌برداری این خط آهن از نقطه صفری مرزی افغانستان و ترکمنستان قطار وارد بندر آقینه ولایت فاریاب در شمال افغانستان شد.

این خط در داخل افغانستان به طول ۳.۵ کیلو متر ساخته شده و از دیدگاه اقتصادی نهایت مهم نداشته می‌شود. بخش اول خط آهن لاجورد ۳۲ کیلو متر طول دارد، که بندر آقینه ولایت فاریاب را تا مرکز

راه لاجورد جديد، افغانستان را از طريق بندر آقينه به کشور های اروپايی، حوزه بحيره سياه و بالتیک وصل می کند که سبب رونق تجارت در افغانستان خواهد شد. البته گفته می شود که یک سال بعد از افتتاح این خط مقدار سه میلیون تن اموال تجارتي از این طریق وارد و صادر شده و در سال های آینده امکان آن میرود که میزان اموال وارداتي و صادراتي در کشور به ده میلیون تن برسد.

این مسیر در حدود ۲۸۰۰ کیلو متر طول دارد و کوتاه ترین مسیر تجارتي برای انتقال اموال ترانزیتی میان کشور های آسیای جنوبی، افغانستان و کشورهای اروپایی محسوب می گردد، زیرا در این مسیر کالاهای تجارتي ۳ الی ۴ روز زودتر از سایر مسیرهای ترانزیتی انتقال یافته و در حدود ۱۰۰۰ الی ۲۰۰۰ دالر در کرایه هر لاری تخفیف به میان می آید و همچنان یکی از امتیازات عمده دیگر این راه ترانزیتی، بهتر بودن امنیت آن نسبت به سایر راه های ترانزیتی می باشد.

ارزیابی های دولت افغانستان نشان می دهد که انتقال اموال از طریق بندر کراچی پاکستان الی تورخم در شرق افغانستان حدود ۱۴ روز را در بر گرفته و انتقال یک لاری کالا بیشتر از ۵۰۰۰ هزار دالر مصرف دارد، همچنان یک لاری کالا از مسیر قزاقستان ۴۰۰۰ دالر هزینه دارد، در حالیکه از مرز تورغوندي الی قارص ترکیه یک لاری کالا در حدود ۳۲۰۰ دالر هزینه برمی دارد.

در حال حاضر چین حاضر است که در این راه به ارزش ۴۰ میلیارد دالر امریکایی

سرمایه گذاری نماید. امکان دارد که در آینده نزدیک هیئت تخنیکي و فنی چین جهت سروی این پروژه به افغانستان تشریف بیاورد. در صورت تحقق این پروژه، در جریان یکی دو سال آینده تجارت افغانستان از مسیر ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه که بنام راه لاجورد مسمی است به ۷۰ درصد افزایش خواهد یافت.

همکاری های حمل و نقل و ترانزیت کالاهای تجارتي میان افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه جهت از میان برداشتن موانع ترانزیتی، تجارتي و همکاری های مشترک گمرکی میان کشور های نامبرده، یگانه راه بدیل مناسب دسترسی به بنادر بحری شمرده می شود.

راه لاجورد جدید که آسیای جنوبی را با کشورهای اروپایی وصل می نماید از لحاظ اقتصادی ارزاترین و کوتاه ترین راه رسیدن افغانستان به کشورهای اروپایی بوده و کاهش چشمگیری در مصارف انتقال اموال تجارتي از این راه نسبت به راه های دیگر به میان می آید. همچنان این راه اتصال کشورهای آسیای جنوبی را با چین به همراه دارد که فعالیت های تجارتي میان آنها سبب منفعت فراوان به افغانستان می گردد و در کنار همه باعث کاهش و عدم وابستگی افغانستان از نگاه تجارت و ترانزیت به دیگر نقاط می شود.

یکی از ارزش های اساسی این خط آهن برای افغانستان این است که انتقال کالا، سرمایه، اموال و فن آوری های معاصر از کشورهای سرمایه دار به افغانستان سرازیر می شود که در بخش های مختلف

اقتصادی و خدماتی افغانستان را یاری می رساند. از طرف دیگر ایالات متحده امریکا، کشور های اروپایی و چین که بزرگترین مصرف کننده انرژی در جهان شمرده می شوند، آنها خواهان دسترسی به منابع انرژی کشور های آسیای مرکزی هستند، کشور های فوق مجبور اند تا جهت نیل به اهداف شان برای آذربایجان و گرجستان، بخصوص برای افغانستان ارزش خاصی قایل شوند و راه لاجورد مطمئن ترین مسیر برای غرب و چین جهت دسترسی به مناطق نفت خیز آسیای مرکزی و قفقاز شمرده می شود.

در حدود دو هزار سال قبل، انواع سنگ های قیمتی افغانستان به شمول لاجورد بدخشان به کشورهای آسیای جنوبی، به کشورهای مانند روسیه، قفقاز، بالکان، اروپا و شمال افریقا صادر می شد که بدین لحاظ به نام راه لاجورد مسمی گردید. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

<http://davi.sputniknews.com>

taadolnewspaper.ir

<http://www.roushd.com> - تاریخ نشر: چهار

شنبه ۱۶ جدی ۱۳۹۴ ساعت ۲۳:۳۹: نویسنده شمس

الدین فقیری

<http://www.pajhwok.com> تاریخ نشر :

۲۰/۱۱/۲۰۱۶

<http://www.khabarnama.nwt> / نویسنده :

علی شیر شهیر / تاریخ نشر ۸ / قوس / ۱۳۹۵

<http://president.gov.af>

د افغانۍ د لا دودولو لپاره هڅې دوام لري

لپاره يې آمادگي وښودله. دا چې ټولنيز فعالان او بنسټونه او همدا شان ډيری خلک د جمعې په ورځ زياتې کاري بوختياوې نلري، نو ځکه دا لکچر نن ورځ پلان شو.

د پرانستونکې وينا څخه وروسته د افغانستان بانک د ختيځې حوزې ساحوي اقتصادپوه تاج محمد تمکين د افغانستان بانک په هکله ابتدايي معلومات وړاندې کړل او د افغانستان بانک په مسؤليتونو يې رڼا واچوله او همدا شان نوموړي د افغانیو د دودولو گټې تشریح کړې چې د ملي اقتصاد د پياوړتيا لپاره د افغانیو دودول څومره اړين دي.

گډوډوالو د افغانیو د دودولو په اړوند د پوښتنو ترڅنگ گڼ شمير نورې پوښتنې هم وکړې چې د دې زون د اقتصادپوه لخوا ورته ځواب ورکړل شو. □

دود په هکله لکچر ورکړای شو. د پروگرام پیل د قرآنکریم د څو مبارکو آیتونو په تلاوت سره وشو چې ورپسې د ځوان ټولنیز بنسټ په استازولۍ عبیدالله بشیر د پروگرام پرانیسته وکړه او هغه وویل چې د افغانستان بانک د ختیځې حوزې ساحوي دفتر نه مننه کوم چې زمونږ غوښتنه یې ومنله او د دې لکچر

د افغانستان بانک د ختیځ ساحوي دفتر له لوري ځوان ټولنیز بنسټ ته د افغانیو د دودولو گټې د یو لکچر په ترڅ کې تشریح شوې. د روان کال د لړم د میاشتې په ۲۱ مه نیټه په ننگرهار کې د سباوون ستوري انستیتوت کې د ځوان ټولنیز بنسټ غړو او د ننگرهار مدني فعالانو ته د افغانیو د

کارمندان خوب در موفقیت یک اداره نقش کلیدی دارند

صداقت، پشتکار و مسئولیت پذیری از جمله مواردی اند که یک کارمند خوب از آن برخوردار بوده و نقش چنین افراد در سازمان ها تعیین کننده است. همکار خوب ما محترم عبداللطیف بایانی گزارشگر مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط یکی از این دسته کارمندان خوب بود که اخیراً بنابر درخواست خودش به تقاعد سوق داده شد. محترم عبداللطیف بایانی گزارشگر ماهنامه بانک (نشریه د افغانستان بانک) از شماره اول دور دوم فعالیت مجله بانک که در سرطان ۱۳۸۷ آغاز گردید الی شماره ۱۱۴ مربوط برج قوس ۱۳۹۵ با تهیه گزارش های از محافل رسمی د افغانستان بانک، تهیه مطالب و مقاله های اقتصادی از وضعیت اقتصادی کشور و سایر کشورهای جهان نقش خود را ایفاء نموده است. او با نقش

شایسته خود توانسته است گزارش های کاری این اداره را به صورت منظم ترتیب و آماده نشر نماید و همواره در جهت غنای کارهای نشراتی و کارهای گروپی از هیچ نوع سعی و تلاش دریغ نوزیده و کارهای سپرده شده را باکمال شوق و علاقه به انجام رسانیده است. آمریت عمومی اسناد و ارتباط و مدیریت نشرات این آمریت از صداقت، پشت کار، زحمات و سعی و تلاش های خستگی ناپذیر محترم بایانی قدردانی بعمل آورده و از بارگاه خداوند موفقیت های مزید ایشانرا در همه امور زندگی مسئلت می نماید. □

د تفتیش (Audit)

او کنترول په هکله یوه لنډه کتنه

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

ته راځي. یعنې د تیروتنو او اداري اشتباهاتو په باره کې معلومات راټولول او د اصلاح په موخه یې لازمي لارښوونې کول دي. همدارنگه کنترول یوه فرانسوي کلمه ده چې معني یې (لوړ لیدنه) ده. کنترول د فعالیتونو د تنظیمولو

څخه سمه مانا نوی اخیستي او یا هم په یوه پروسه کې معلومات نلري او دا ټول د دې لامل کیږي چې تیروتنه وشي (په دې کې شک نشته چې په ادارو کې به څه نه څه ستونزې هم شتون ولري او کارکوونکي به یې قصداً په ځینو تیروتنو کې لاس ولري) چې د چارو د لا ښه تنظیم او کنترول په خاطر له مدیریتي پلوه ورته د تفتیش او کنترول څانګه رامنځته کیږي.

ښه به وی چې د یادې موضوع د لا ښه وضاحت لپاره په همدې اړه یو څه کرښې ولیکل شي او د تفتیش او کنترول پروسه لا ښه روښانه او تشریح شي.

د تفتیش مانا پلټنه او لټول دي او د راتلونکي کنترول یو ډول دی چې د مالي او حسابي فعالیتونو په پای کې منع

د تفتیش (Audit) او کنترول کلمې په دفترونو کې ډیری اوریدل کیږي او په مامورینو باندې دا کلمې تر یو حده پورې طبیعت خرابونکي اغیزې هم لري او د هغوی د پریښانې لامل ګرځي. حقیقت خو دا دی چې تفتیش او کنترول د یو ښه مدیریت د نورو صفتونو غوندې ځانته خپلې قانوني ځانګړتیاوې او پرنسپونه لري، نه تفتیش د کوم نظامي پولیس مانا لري او نه هم د ادارو ټول کارمندان په اداري لحاظ خراب او بد دي.

انسانان فطرتاً نیمګړتیاوې لري او د عادي ژوند په شمول په اداره کې هم کله، کله تیرونې کوي، ځینې وخت یو کارمند په اصولو سم نه وي پوه شوی، یا قانون ورته ګونګ وي او یا یې هم د قانون

څخه عبارت دی، په دې ډول چې موخې او اهداف د طرح شوي پلان سره سم سرته رسیږي چې باید د تیر شوي، روانو او راتلونکو عملیو فعالیتونه د ټاکل شوي موخو او موازنو مطابق او د فعالیتونو د ګټورتیا، اغیزمنتیا او اقتصادیتوب څرنګوالي پر اساس ولاړ وي. په لنډه توګه داسې هم ویلای شو چې کنترول د روانو (جاري) فعالیتونو او پلان شوو فعالیتونو تر منځ تر ممکن حده تفاوت راکمول دي. په دې کې شک نشته چې یو عملیاتي پلان سل په سلو کې مثبت په پایله نه ورکوي، خو د پرنسیپونو او اصولو په بنسټ که اتیا سلنه مثبت په پایله ورکړي نو هم ورته یو بریالي پلان ویلای شو او د ادارې لپاره یې مثمر او ګټور بللای شو. کنترول او تفتیش د غوښتل شوو او ټاکل شوو معیارونو او استندردونو په وړاندې د فعالیتونو دوامداره څیړل دي ترڅو د اداري او عملیاتي تیروتنو څخه مخنیوی وشي. د تفتیش ډولونه د وخت په پام کې نیولو سره او همدارنګه چې په کومه ساحه کې عملي کيږي په لاندې ډولونو باندې ویشل کیږي:

۱. مخکیني تفتیش (Audit): د پلان ایښوونې، برنامه جوړونې، اجراآتو ته تیاری نیول او د

فعالیتونو مرحلې په دې پړاو کې شامل دي.

۲. روان تفتیش: کله چې برنامه او پلان عملي کیږي، په دې وخت کې روان تفتیش هم پیل کیږي، ترڅو د ناسمو اجراآتو مخه ونیول شي، دا د دې لپاره چې اداره مطمینه شي چې جوړ شوی پلان د خپل سم لیدلوري سره د اهدافو د تعقیب په موخه په ښه توګه عملي کیږي او کارمندان یې د بهبود په خاطر ښې هلې ځلې کوي او کنه؟

۳. وروستني تفتیش: د مالي او اقتصادي فعالیت په پای کې صورت نیسي او د تیروتنو د موندلو په وخت په راپور کې ورته ځانګړې لارښوونې ورکول کیږي. د پلټنې (Audit) کار باید له منل شوو نړیوالو او د هغه هېواد قوانینو سره سم د حسابی تفتیش شکل ولري او دا ډول تفتیش په دریو کچو وېړاندې کیږي:

i. د قوانینو د رعایت، مقرراتو، فرمانونو، مصوباتو او داسې نورو اړینو اسنادو د څرنګوالي او څیړنو پر کچه

ii. د اقتصادي توب او رښتینولۍ

پر کچه

iii. د موخو د پلي کولو او اغیزمنتوب

پر کچه

د تفتیش او کنترول موخې او اهداف د شخصي تبعیض، کینې، نور کارمندان ځانته ټیټ راوستل او نورو ناوړو عملونو څخه پاکې او مبرا دي او د تفتیش په پروسه کې باید دا شامل نوي، تفتیش یوازې او یوازې د اداري فعالیتونو د بهبود او همدا شان د کړنو د سم مختګ په خاطر اجراء کیږي. همدا شان تفتیش په اصل کې د لاندې مراتبو د تامین په منظور په اداراتو او موسساتو کې د مالي فعالیتونو (مالي شرحي) له څیړنو څخه عبارت دی لکه:

- په حساب ورکولو او حساب نیولو کې سوچه والي او شفافیت
- د اغیزمن او منل شوي استندرد تفتیش د اجراء کولو څخه ځان ډاډمن کول او په ټولیز توګه د یوې نړیوالې او معیاري کړنلاري په مرسته د دې تفتیش اجراء کول
- د جنسي شتمنیو او نقدي وجوهاتو ساتنه، د راپور ورکولو او حسابي چارو رښتینوالي او د ټولنیز، اقتصادي پراختیایي پلان د شاخصونو پلي کول

»

- د تفتیش او کنترول بنسټیزې دندې او اساسات هم هغه څه دي چې د تفتیشي پروسې په اهمیت کې لا زیاتوالی راولي او یو سم لیدلوری ورته ټاکي لکه:
- د عامه شتمنیو له دقیق او سم حساب اخیستلو څخه ډاډمنتوب
- د وزارتونو، اداراتو، ښاروالیو، تصدیگانو، بانکونو، کمپنیو او دولتي شرکتونو سره په ګډه د مالي او حسابي چارو په اغیزمنه توګه کنترول
- د دولت د خدمتونو له تحقق څخه کنترول
- د پراختیایي او عادي بودجي لګښتونه او ټولنیز، اقتصادي ودي د پلان د تحقق له څرنگوالي څخه کنترول او د ملي اقتصاد، خصوصي سکتور او ټولنیزې ودي پیاوړتیا
- باید په یاد وساتل شي چې تفتیش یوه ځانګړې او اهمیت لرونکې پروسه ده چې د توظیفې او تنظیمي ټیم لپاره پکې مهم ټکي په نظر کې نیول کېږي لکه:
- په فوق العاده توګه او یا د پلان سره سم د تفتیش وړ مرجع ټاکنه او د هیات توظیفول د یو واکمن مقام د لیک پر اساس
- تر څېړنې لاندې مراجعو لومړنۍ سروې

- د کار د شرایطو په پام کې نیولو سره د تفتیش د پلان جوړول
- د اداري جھتونو څیړل
- د منظور شوي تشکیل د اداري د کارونو څرنگوالي لپاره د کاري دندو د لایحي مطالعه کول
- د دفتر د حاضرۍ کتل او د معاش د راپور سره یې پرتله کول
- د معاش راپور د اړوندو ادارې د فورمونو سره تطبیقول
- د تحویل خانو د شمیرې، د جنسي او نقدي معتمدینو په هکله د معلوماتو لاسته راوړل
- د تحویل خاني او خزاني سیف موجودي (د قیدیت) په ډول او له دفتر سره د هغه تطبیقول د ځان ډاډمن کولو لپاره، د امانت دارۍ د اصل پر بنسټ
- د تحویل خانو د تنظیم او برابرولو د تعلیمات نامې د مقرراتو سره سم د مالي کال په وروستیو کې موجودي کول
- د فرامینو، تصویبونو، لویاڅو او نورو حکومتي دستورونو له عملي کولو څخه ځان ډاډمن کول
- د تفتیش د پخواني استازي د نظر او قول د پلي کولو څخه ځان ډاډمن کول
- د عامه شتمني ساتنه

- د دولت د احکامو، فرامینو، مصوباتو او پریکړو د تحقق او پلي کیدو څخه کنترول
- د مادي شتمنیو او تخصیصاتو د اغیزمن او ګټور پکار اچولو څخه کنترول
- او په پای کې باید وویل شي چې تفتیش یوه داسې پروسه ده چې د اداري اهدافو د سم لاسته راوړلو په خاطر صورت نیسي او په دې کې هیڅ داسې اراده باید شتون ونلري چې د شخصي کینې په لحاظ چاته قصداً ستونزه جوړه شي او یا هم د تفتیش د کارمند خپل شخصي اهداف پکې شامل شي، تفتیش کوونکي کسان باید ډیر صادقانه او د رښتینولۍ د پرنسپ په اساس کړنې سرته ورسوي او هڅه وکړي چې په یو ډیر دوستانه ماحول او لوړو اخلاقي معیارونو سره خپلې کړنې تنظیم کړي. د تفتیش اړوند ادارې کارمندان باید نورو ته په مثالي توګه د خپل کار او شخصیت عالیتوب او اخلاص وښي. د تفتیش د ځانګړې موجودیت په دې خاطر د خاص اهمیت درلودونکی دی چې په دې سره کارمندان خپلو اشتباهاتو او تیروتنو ته متوجه کیږي، د ادارې اهداف په سمه توګه ترلاسه کیږي او همدارنګه د پلان مطابق کړنې ترسره کیږي. □

افغان پانگوال په نفت او ګاز سکتور کې ۱.۳ میلیارد ډالرو پانګونې ته چمتو دي

افغان پانگوال وايي، که چیرې افغان حکومت ورته د نفت او مایع ګاز د تصفیې په برخه کې امکانات برابر کړي، دوی د آمو دریا د نفتو او ګاز په حوزه کې د یو میلیارد او درې سوو میلیونو ډالرو پانګونې ته چمتووالی لري.

د افغانستان د نفت او ګازو د ملي ټولنې چارواکو نن د لیندۍ ۲۵ مه نیټه په کابل کې د دې ټولنې په دفتر کې خبریالانو ته وویل چې دې ټولنې په ۲۰۱۳ کال کې هم په دغه سکتور کې ۶۴۰ میلیونو ډالرو د پانګونې وړاندیز کړی وو، چې د هغه وخت د سیاسي حالاتو له امله تیر حکومت د دوی غوښتنې ته مثبت ځواب ورنکړ.

د دې ټولنې په استازیتوب آذرخش حافظي وویل چې دا پانګونه به افغانستان د نفت او ګاز د مصرف په برخه کې په خپل ځان بسيا کړي.

ښاغلي آذرخش حافظي وویل: "په دغه پانګونه به دوه نیم میلیونه میټرک ټنه نفت او مایع ګاز تصفیه شي چې دا به د افغانستان د مارکیټ تقاضا تر ډېره حده پورې پوره کوي".

افغانستان اوس مهال هر کال ۲.۷ میلیون ټنو نفت او ۴۰۰ زره ټنو مایع ګازو ته اړتیا لري.

د نفت او مایع ګاز دا ټولنه وايي، چې په افغانستان کې یو فعال سکتور دی او شاوخوا درې زره اووه سوه میلیونو ډالره دوراني

پانګونه لري.

د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو د خوني د وینا له مخې په تیرو کلونو کې چې په افغانستان کې یو زیات شمیر بهرني سرتیري دیره وو، د دغه هېواد د نفت اړتیا په کال کې څلور میلیونو ټنو ته رسیده، چې په زیات شمیر د بهرنیو سرتیرو د وتلو وروسته دا اړتیا نږدې نیمایي ته راکمه شوې ده.

د افغانستان حکومت د نفت او مایع ګاز د چارو د تنظیم لپاره د نفت او مایع ګاز د تصدۍ په نوم یوه اداره هم فعالیت لري.

د افغانستان د نفت او ګازو د ملي ټولنې چارواکي ادعا لري چې دا تصدۍ د نفت او ګاز د انحصار هڅه کوي او وړاندیز یې حکومت ته دا دی چې دا تصدۍ دې په یو دولتي شرکت بدله کړي او په خصوصي سکتور دې یوازې نظارت ولري.

په افغانستان کې هر کال د ژمي په موسم کې د نفت او ګاز بېې لوړیږی چې ورسره د افغانستان د نفت او ګاز تصدۍ د خلکو اقتصادي وضعیت او اړتیاو ته په پاملرنې د نفت او ګاز د بیو د ثابت ساتلو لپاره په خپله هم بازار ته نفت او ګاز د خرڅلاو لپاره وړاندې کوي.

د امریکا غږ ۲۵/۹/۱۳۹۵

ارزش یورو به نازلترین سطح خود در ۱۳ سال گذشته رسید
نرخ مبادله یورو در مقابل دالر امریکایی بار دیگر کاهش یافته
است. روز پنجشنبه ۱۵ دسمبر ارزش هر یورو به یک دالر و ۴
سنت رسید. افزایش نرخ بهره بانکی در ایالات متحده امریکا
»

عامل کاهش ارزش یورو اعلام شده است.

بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا برای دومین بار پس از بحران مالی این کشور اقدام به افزایش نرخ بهره بانکی کرد. تصمیمی که بی تردید دامنه تأثیر آن کل اقتصاد جهان به ویژه اقتصاد اروپا را در بر می گیرد. ساعاتی پس از آنکه ژانت یلن، رئیس بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا خبر افزایش نرخ بهره بانکی در آن کشور را اعلام کرد، از ارزش یورو کاسته شد.

کارشناسان امور مالی و بانکی حتی پیشبینی کرده اند که در صورت تداوم این روند، احتمال اینکه نرخ مبادله یورو حتی به کمتر از دالر برسد، منتفی نیست.

کاهش ارزش یورو در برابر دالر آمریکا به معنی آن است که واردات کشورهای اروپایی از کشورهای غیر عضو اتحاد پولی و مالی یورو، گران تر خواهد شد. از جانب دیگر، کاهش نرخ مبادله یورو در مقابل دالر امریکایی باعث می شود که کالاهای صادراتی کشورهای حوزه یورو برای سایر کشورها ارزان تر شده و از اینرو می تواند منجر به رونق بیشتر صادرات کشورهای اروپایی شود.

تأثیر پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا بر بازارهای مالی

روند نزولی نرخ مبادله یورو در برابر دالر امریکایی هفته ها است که ادامه دارد. پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا تأثیری مهم در نرخ مبادله دالر و یورو نهاد. تأثیر پیروزی ترامپ بر بازارهای مالی ایالات متحده آمریکا در

مجموع مثبت بوده است. بازارهای مالی ایالات متحده آمریکا امیدوارند که از سیاست های اقتصادی ترامپ در عمل سود ببرند.

بانک مرکزی اروپا نرخ بهره بانکی را به صفر رساند

ترامپ در کارزار انتخاباتی و همچنین ظرف هفته های گذشته بارها اعلام کرده است که خواستار کاهش جدی مالیات در ایالات متحده آمریکا است. از سوی دیگر او خواهان ایجاد تغییراتی در ابزار مالی کشور است؛ به گونه ای که کار مؤسسات مالی تسهیل شود و همچنین گفته است که تصمیم به سرمایه گذاری میلیاردها دالر در زیربنای اقتصاد کشور دارد.

تحلیلگران بازارهای مالی بر این باورند که کاهش ارزش یورو در مقابل دالر ادامه خواهد یافت. کاهش بیشتر ارزش یورو ناشی از سیاست جدید پولی و مالی بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا است. ژانت یلن، رئیس بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا کرده است که نرخ بهره بانکی در این کشور باز هم افزایش خواهد یافت. این در حالی است که بانک مرکزی اروپا تا هنوز اقدام به افزایش نرخ بهره بانکی در حوزه یورو نکرده است. از اینرو کاهش بیشتر ارزش یورو تا حد رسیدن به برابری با ارزش دالر کاملاً ممکن است. موردی که از سال ۲۰۰۲ تا کنون سابقه نداشته است. □

دوچپه وله ۱۶/۱۲/۲۰۱۶

محبوب الله شريفی
مسئول خطرات
آمریت عمومی عملیات بازار

نقش بانک های مرکزی در اقتصاد کشورها

بانک های مرکزی بمنظور نیل به اهداف خود چون ثبات قیمت ها، افزایش تولید، اشتغال، درآمد واقعی و برقراری ثبات اقتصادی از سیاست های پولی استفاده می کنند. برعلاوه موضوع فوق، بانک های مرکزی بر سیستم پولی یک کشور نظارت داشته و حجم پول و میزان سیالیت را در کشورهای خود کنترل می نمایند. چون سیاست های پولی مهم ترین بخش فعالیت بانک مرکزی هر کشور به شمار می آید، بناءً مقامات پولی آنها به سنجش میزان پولی که در جامعه وجود دارد، نیازمند هستند. آنها به این نکته تمرکز دارند که میزان پول در اقتصاد به چه مقدار سیالیت را در کشور ایجاد می کند که بخش حقیقی اقتصاد به میزان پول و حجم آن واکنش نشان می دهد. چنانچه؛ اگر میزان سیالیت در اقتصاد کمتر از میزان مورد نیاز آن باشد، امکان دارد که تولید، درآمد و اشتغال به

مشکل مواجه گردد. همچنین افزایش سیالیت بیش از حد مورد نیاز اقتصاد، ممکن به رشد سطح عمومی قیمت ها و افزایش تورم منجر شود، پس برای اداره و مدیریت سیاست پولی، بانک های مرکزی بر مبنای عرضه و تقاضا از خرید و فروش اوراق بهادار جهت توازن ذخایر خود استفاده می کنند. این عملیات می تواند در دراز مدت برای تعدیل مازاد یا کسر هفتگی یا ماهانه وجوه ادامه یابد. جمع آوری یا انتشار اوراق بهادار توسط بانک مرکزی، از جمله عملیات بازار باز است. زمانی که بانک مرکزی مشغول خرید اوراق بهادار است، نرخ بهره گرایش به کاهش دارد و هنگامی که بانک مرکزی اقدام به فروش اوراق بهادار می کند، نرخ بهره تمایل به افزایش دارد. بانک های مرکزی سیاست های پولی را طی یک زمان معین در راه رسیدن به حداکثر رشد غیر تورمی اقتصادی دنبال می کنند. آنها مسئول حفظ ثبات سیستم مالی، سامان دادن به بانک های دیگر و نظام بانکی، تدوین سیاست های پولی، مهیا کردن خدمات مالی به بانک های تجارتي، دولت و همه می باشند.

گاهی هم بانک های مرکزی با داد و ستد در بازار اسعار، دست به مداخله می زنند. هرگاه بانک مرکزی یک کشور تصور کند که ارزش پول داخلی بسیار بالا رفته و ارزش اسعار دیگر پائین آمده ممکن با ذخایر پولی اقدام به خرید دیگر اسعار

کند. این خرید نیاز به مقادیر بالای موجودی پول داخلی دارد و بنابر این پایه پولی افزایش می یابد. به طور واضح، پایه پولی که به آن پول پر قدرت نیز گفته می شود، با افزودن پول رایج در گردش (سکه و پول های فیزیکی بانک مرکزی در نزد مردم) در مجموع ذخایر بانکی بدست می آید. حجم عمده پایه پولی از ذخایر تشکیل شده و تحت کنترل بانک مرکزی است. اگر بانک مرکزی یک کشور تصور کند که ارزش پول داخلی در برابر دیگر اسعار کاهش یافته، ممکن بخشی از ذخایر اسعار دیگر را به فروش برساند و به این ترتیب پول داخلی را جمع آوری کند. در این صورت فروش اسعار باعث کاهش پایه پولی خواهد شد.

از آنجایی که بانک های مرکزی پول داخلی را در برابر اسعار خارجی خرید یا فروش می کنند، بر بازارهای پولی اثرگذار هستند. در واقع مداخلات آنها در بازار مبادله اسعار به صورت اثرگذاری بر روی عرضه پول نمایان می شود. در واقع خرید و فروش پول داخلی در برابر اسعار بر روی عرضه پول در اقتصاد تأثیر می گذارد. اگر عرضه پول از عملیات مبادلات پولی بانکی تأثیر بپذیرد، آن گاه نتیجه تعدیلات باید روی نرخ بهره، قیمت ها و در همه بخش های اقتصاد انجام می شود. بنابراین مداخلات عادی بانک های مرکزی بالای بازار تبادل اسعار در دراز مدت تأثیر گذار اند. از این رو

تعدادی از بانک های مرکزی ترجیح می دهند که برای اثرگذاری بر روی همه جوانب اقتصاد از این گونه مداخله و ابزار استفاده کنند. مداخله عادی بانک های مرکزی شامل فروش اوراق بهادار دولتی است که سبب تعادل در ذخایر بانکی می شود. آنها تأمین مالی فروش اسعار را از طریق فروش شماری از اوراق بهادار دولتی انجام می دهند. در مجموع فروش اوراق بهادار دولتی تعادل ذخایر را به همراه دارد. بانک مرکزی دو جایگزین و انتخاب دیگر نیز می تواند داشته باشد که یکی چاپ پول و دیگری صدور چک در وجه خودش است. هر چند این دو گزینه می تواند توسط بانک های مرکزی به اجراء گذاشته شود، اما پیامد خطرناک تورم، آنها را در اجرای چنین گزینه هایی محتاط می کند. بانک های مرکزی همواره با اندیشه درست تلاش می کنند تا از ابزاری بهره گیرند که پدیده تورم را به همراه نداشته باشد، یا اثر آن بر روی تورم اندک باشد.

مهم ترین ابزار سیاست پولی بانک های مرکزی عبارت اند از:

۱. عملیات بازار باز (Open Market Operations)
۲. نرخ تنزیل (Discount Rate)
۳. نسبت ذخیره قانونی (Required Reserve Ratio)
۴. عملیات مبادله اسعار (Exchange Rate Operations)

»

بانک های مرکزی با استفاده از ابزار فوق سیاست های پولی را طرح و تطبیق مینمایند و با استفاده از ابزارهای پولی بر تغییرات عرضه پول و حجم سیالیت در جامعه اثر می گذارند و عرضه پول نقش کلیدی و اساسی بر روی متغیرهای بزرگ اقتصادی دارد. بدین لحاظ استقلال بانک های مرکزی تا حد زیادی توسط دولت ها رعایت می شود تا آنها بتوانند وظایف خود را به طور بهتر انجام دهند. بانک های مرکزی نرخ بهره را به عنوان مهم ترین عامل اثرگذار بر فعالیت های اقتصادی تعیین و نظارت می کنند. تعیین نرخ بهره یکی از اقدامات مهم بانک های مرکزی در راستای تعادل اقتصادی و کنترل سطح عمومی قیمت ها (تورم) است. نرخ تنزیل، میزان بهره ای است که بانک مرکزی بر روی وجوه و موجودی دارایی های خود در هنگام اعطای قرضه به مؤسسات مالی واجد شرایط اعمال می کند. در واقع نرخ تنزیل همان نرخ بهره ای است که به وام های پرداختی از سوی بانک مرکزی ارتباط دارد و نرخ تنزیل توسط بانک مرکزی کنترل می شود. بانک های مرکزی ارقام اقتصادی و عوامل مؤثر بر بخش های گوناگون اقتصاد را زیر نظر می گیرند و سپس تصمیم نهایی را پیاده می کنند. هر چند تغییر نرخ بهره می تواند بر سطح تورم و درآمد ملی یک کشور مؤثر باشد، اما بانک های مرکزی از این ابزار به دقت

استفاده می کنند، زیرا تغییر نابهنگام در نرخ بهره می تواند بی ثباتی اقتصادی را نیز گسترش دهد.

یکی دیگر از ابزارهای سیاست پولی بانک مرکزی، عملیات بازار باز است که در آن خرید یا فروش اوراق بهادار صورت می گیرد، بدین ترتیب که بانک مرکزی با فروش اوراق بهادار در جهت جمع آوری امانات مردم، سبب کاهش توان قرضه دهی آنها خواهد شد. بانک مرکزی با خرید اوراق بهادار نزد بانک های تجاری به گسترش عرضه پول و کمک به افزایش توان قرضه دهی بانک های تجاری اقدام میکند.

اغلب بانک های مرکزی کشورهای پیشرفته جهان، سیاست های پولی خود را برای رسیدن به سه هدف اقتصادی تنظیم می نمایند که عبارت اند از:

- توسعه واقعی در راستای نیل به اشتغال کامل
- ثبات در قدرت پول داخلی
- تعدیل مناسب در نرخ تنزیل و مدیریت نرخ بهره دراز مدت
- وظایف عمده بانک های مرکزی می تواند موارد زیر را دربرگیرد:

۱. نظارت بر انتشار پول: بانک های مرکزی مسئول نشر پول اند و در واقع مسئولیت عرضه پول طبق لزوم و تقاضای بازار بر عهده این بانک ها می باشد.

۲. بانکدار تمام نهادها و بخش های

پولی اقتصاد: امانات احتیاطی تمام مؤسسات پولی و بانک های تجاری در حساب بانک مرکزی، بدون پرداخت بهره نگهداری می شوند. بانک های مرکزی در حقیقت مسئول نگهداری حساب های نهادهای پولی گسترده در سطح اقتصاد است.

۳. طرح سیاست های پولی: برای اجرای سیاست های پولی بانک های مرکزی طرح هایی را به دولت ارائه می کند که در نهایت مسئولیت اجرای سیاست های پولی بر عهده آنها است.

۴. نگهداری حساب های دولت و تأمین وجوه آن: رسیدگی به حساب های دولت و دریافت ها و پرداخت های آن به عهده بانک های مرکزی است. دولت نزد بانک مرکزی دارای چندین حساب است که بانک مرکزی وظیفه تأمین مالی آن را دارد. همچنان بانک مرکزی موظف است که نسبت به بازپرداخت اصل و بهره اسناد خزانه داری و یا بازخرید آنها نظارت کامل داشته باشد.

۵. نظارت بر ذخایر طلا و اسعار و مداخله در بازار اسعار: بعضی اوقات بر حسب شرایط، بانک های مرکزی از ذخایر ارزی جهت

خصوصی در بخش‌های زراعت، صنعت و سرمایه‌گذاری‌های عمومی در چنین کشورها ضروری پنداشته میشود.

هرگاه بانک مرکزی یک کشور احساس کند که دریافت قرضه از سوی مردم بیش از حد افزایش یافته است، به افزایش نرخ بهره بانکی دست خواهد زد و این کار باعث کاهش تقاضا برای قرضه از بانک‌های تجاری و جذب امانات مردم به بانک‌های تجاری خواهد شد.

تنظیم مناسب بین عرضه و تقاضای پول:

بانک مرکزی در یک کشور نقش مهمی را در تنظیم مناسب بین عرضه و تقاضای پول بازی می‌کند. بانک مرکزی سیاست مشخص خود را در سطح اقتصاد از طریق تغییر در عرضه پول انجام می‌دهد که آن سیاست پولی می‌باشد، هرگاه عرضه پول در یک کشور افزایش یابد، بانک مرکزی آن کشور برای کنترل و کاهش سطح سیالیت در جامعه معمولاً از ابزار تغییر در نرخ بهره استفاده می‌نماید. □

منابع

1. www.RahnemoonSarmaye.com

2. <http://eghtesadnews.com>

مدیریت بدهی: یکی از روش‌های مهم بانک‌های مرکزی در کشورهای عقب مانده مدیریت بدهی است که صدور اوراق قرضه دولتی مطابق نیاز برای حداقل رساندن مصارف بدهی‌های عامه و همچنان بفروش رساندن اوراق قرضه به قیمت مناسب با کاهش مصارف خدماتی می‌باشد. وظیفه بانک مرکزی خرید و فروش اوراق قرضه دولتی و ایجاد تغییرات به موقع در ساختار و ترکیب بدهی‌های عمومی است و به منظور تقویت و ایجاد ثبات در بازار برای اوراق قرضه دولتی، سیاست نرخ بهره پائین ضروری است.

کنترل قرضه: یکی از اهداف بانک

مرکزی کنترل قروض (Credit) از طریق اعمال نفوذ بالای دو گزینه سرمایه‌گذاری و تولید در یک اقتصاد رو به انکشاف می‌باشد، تا از این طریق جلو افزایش قیمت‌ها گرفته شود. علاوه بر این، به جای سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی، بانک‌های مرکزی جهت مصونیت، ذخایر شانرا به شکل طلا، تبادله اسعار و پول نقد نگهداری می‌کنند.

سیاست نرخ بهره مناسب: در

کشورهای عقب مانده ساختار نرخ بهره در سطح بسیار بالا است، وجود نرخ بهره بالا به عنوان مانعی برای رشد هر دو سرمایه‌گذاری‌های خصوصی و دولتی در یک اقتصاد عقب مانده است. نرخ بهره پائین برای تشویق سرمایه‌گذاری

مداخله در بازار اسعار برای کنترل نوسانات شدید نرخ مبادله پول داخلی استفاده می‌کند.

۶. نظارت بر بخش مالی و پولی:

بانک‌های مرکزی بر بخش پولی و نهادهای مالی کشور شان نظارت می‌کنند و در هنگام سیالیت بیش از حد در بازار، با تغییر فیصدی ذخایر قانونی سپرده‌های نهادهای پولی کنترل می‌شود.

بانک‌های مرکزی در اکثر کشورهای عقب مانده و برای ترویج و رشد چنین اقتصادها وظایف ذیل را به عهده دارند:

ایجاد و گسترش مؤسسات مالی:

یکی از اهداف بانک‌های مرکزی کشورهای عقب مانده توسعه سیستم پولی و رشد قروض آنهاست. بانک‌ها و مؤسسات مالی سهولت‌های قروض بزرگ مورد نیاز را از طریق به دوران انداختن پس اندازها در جریان‌های مولد اقتصادی راه اندازی می‌کنند. مؤسسات مالی در کشورهای عقب مانده در شهرک‌های بزرگ محلی با ارائه سهولت‌های اعطای قروض در بخش‌های زراعتی، صنایع کوچک روستائی، پارک‌های بزرگ صنعتی و تجاری می‌پردازند. بانک‌های مرکزی جهت گسترش قروض به دهاقین، تجار و متشبین کوچک در دهات از طریق ایجاد نمایندگی‌های بانک‌های تجاری در سهولت‌های رشد اقتصاد خانواده‌ها کمک می‌نمایند.

عبداللہ بیدار

د ناظر گل د ادارې داخلي آډيټور

د اورگاډۍ د ترانسپورت ارزښت په اقتصادي پرمختيا کې

اورگاډۍ د لومړي ځل لپاره په (۱۸۰۴) ميلادي کال کې د ريچارد تريويټک (Richard Trevithick) په نوم بریتانیوی انجینر لخوا ایجاد شو. اورگاډۍ د پټلۍ په واسطه حرکت کوي دا د اورگاډي د ترانسپورت ډیر ابتدایی وخت وو چې په ډیر ساده شکل یې حرکت کاوه، خو د وخت په تیریدو سره په (۱۹) میلادي پیړۍ کې د امریکا په متحده ایالاتو کې د اورگاډي یو نوی ماشین جوړ شو چې د بخار په واسطه یې حرکت کاوه چې دا هم دومره ګټور او اقتصادي نه وو. د وخت په تیریدو سره یو بل نوی ماشین منځته راغی چې دغه ماشین د تیلو په واسطه حرکت کاوه په همدغه مهال کې نوی اختراعات منځته راغلل، تخنیک او تکنالوژي پرمختګ وکړ او د بخار ماشین له منځه لاړ او د بخار ماشین ځای د تیلو ماشین ته پاتې شو. په ۱۸۷۹ میلادي کال کې ورنر ون سیمز (Werner von Siemens) په برلین کې د عصري پرمختګ پر اساس د بریښنايي اورگاډۍ ماشین اختراع کړ چې په دې سره د تیلو د ماشین ځای بریښنايي ماشین ونیوه او اوسمهال په ډیرو پرمختللو هېوادونو کې د بریښنايي اورگاډي څخه ګټه اخیستل کیږي.

بریښنايي ماشین د ډیزلي ماشین په پرتله کم لګښت لري او بل ښه والې یې دا دی چې ډیر کم وزن لري. دغه بریښنايي ماشین د پخوانیو ماشینونو په پرتله ډیر ګړندی دی او د دې تر څنګ د چاپیریال د ککړتیا لامل نه ګرځي. د دې ماشین لرونکي اورگاډي څخه په هغو لارو کې ګټه اخیستل کیږي چې په بریښنا سمبال وي او دغه اورگاډۍ په پرمختللو هېوادونو کې او څه نا څه په مخ پر وده هېوادونو کې هم شتون لري، خو ځینې داسې هېوادونه شته چې د حمل او نقل په برخه کې له دغو وسایلو څخه بې برخې دي او هغه هېوادونه عبارت د دریمې نړۍ له هېوادونو څخه دي، لکه د جنوبي او شرقي آسیا ځینې هېوادونه او د افریقا لویه وچه.

له نیکه مرغه په دې ورستيو کې په افغانستان کې هم د اورگاډي څو پټلۍ جوړی شوی دي. د اورگاډي ترانسپورت د چلولو لپاره د اوسپنې له پټلۍ څخه ګټه اخیستل کیږي. هغه سیمې چې هواری وي په هغې کې د اورگاډي پټلۍ جوړول کم لګښت غواړي، خو په غرنیو سیمو کې نه یوازې لوړ لګښت غواړي، بلکې ستونزمن هم وي. په کومو سیمو کې چې د ځمکې سطحه هواره وې په هغې کې د اورگاډي ارزښت ډیر زیات دې او د سوداګریزو توکو د لیږد لپاره ښه وسیله ده چې توکي او اجناس خپل ځای ته په کم لګښت، کم وخت او په آساني سره رسوي او اقتصادیتوب یې په دې کې دی چې اورگاډۍ یو ماشین یا انجن لري چې دې ماشین

» لسم کال، یوسلو څوارلسمه ګڼه د ۱۳۹۵ کال د لیندۍ میاشت «

پسې ډیر ډیې تړل کيږي او بیا د یو ماشین په واسطه رانېکول کيږي او په دې ډول په ډیر کم لگښت په زیاته پیمانه خلک او سوداګریز توکي د یوه ځای څخه بل ځای ته لیږدول کيږي.

د اورګاډي د ترانسپورت ځانګړتیاوې

۱. د اورګاډي ترانسپورت د وزن لرونکي سوداګریز توکو د لیږد لپاره ښه وسیله ده.

۲. د اورګاډي ترانسپورت د سوداګریزو توکو په لیږد کې ټاکلې کرایه لري.

۳. د اورګاډي ترانسپورت، لری سیمو ته د لیږد ښه او چټکه وسیله ده.

۴. د اورګاډي جوړولو لپاره ډیرې پانګې اچونې ته اړتیا ده.

۵. د حمل او نقل دغې وسیلې څخه یوازې د هغه سیمو خلک ګټه اخیستلی شي چې هلته د اورګاډي پټلۍ شتون لري.

۶. د اورګاډي ترانسپورت وسیله په هر موسم کې د ګټې وړ ده.

۷. د اورګاډي ترانسپورت په ځانګړو لارو او پټلیو حرکت کوي چې ترافیکي ستونزې نه رامنځته کوي.

۸. لری سیمو ته د تګ په وخت مسافرین په اورګاډي کې د استراحت کولو سهولت لري.

د اورګاډي د ترانسپورت ګټې

۱- کرایه کې سېما: د توکو او اموالو د لیږد لپاره سریع، چټک او ارزانه وسیله ده، ځکه چې د ډیرو ډېو لپاره یوازې یو انجن کارول کيږي.

۲- د حمل و نقل مصونه وسیله ده: بله ګټه یې دا ده چې د پېښو امکان په کې کم دی

او کچیری حادثه واقع شي، نو بیا هم توکي او سپرلي تر ډیره حده محفوظه وي.

۳- د باور وړ ښه وسیله ده: د اورګاډي ترانسپورت د مسافرینو او توکو د لیږد لپاره د باور وړ ښه وسیله ده، ځکه چې په لارو کې د خرابیدو ډیر امکان لږ دي.

۴- د پراخوالي ګټورتوب: یوه بله ګټه یې دا ده چې که چیرې یو شی په ډیر مقدار سره له یو ځای څخه بل ځای ته لیږدول کيږي، نو د اورګاډي له انجن سره زیاتې ډېې تړل کيږي چې د ترانسپورت په نورو وسایلو کې دغه پراخوالی نشته.

۵- ټاکلې وخت او ټاکلې کرایه: د حمل او نقل دغه وسیله لری ترافیکي ستونزې لری او په خپل وخت باندې حرکت کوی او ټاکلې فاصله په خپل وخت ترسره کوي، همدارنګه ټاکلې کرایه لری.

د اورګاډي د ترانسپورت اقتصادي ارزښت د افغانستان په اقتصادي پرمختیا کې

څرنگه چې افغانستان په وچه کې راګیر هېواد دی او بحر ته لار نلري، نو دولت ته پکار ده چې د ټول هېواد په کچه د اورګاډي د ترانسپورت لپاره یو منظم پلان جوړ کړي او کورنۍ او بهرنۍ پانګوال او شرکتونه دی ته وهڅوي ترڅو په دې برخه کې پانګه اچونه وکړي، ځکه د اورګاډي ترانسپورت د نورو ترانسپورتونو په پرتله ګړندی او ارزانه دی که چیرې دولت په دې اړه جدی او لازم اقدامات ترسره کړي، نو نه یوازې دا چې د ننه په هېواد کې به د ترانسپورت په برخه کې پرمختګ وشي، بلکې هېواد به د ګاونډیو هېوادونو سره هم وصل شي چې غوره بیلګه یې د چین جمهوري هېواد سره د اورګاډي پواسطه د

سوداګریزو توکو د سوداګرۍ پیل دی. لومړی لیږد یې نږدې ۱۲ ورځو کې د تاجکستان له لاری تر حیرتان بندر پوری راوړسید چې همدغه سوداګریز توکي د پاکستان د کراچی بندر څخه تقریباً ۳۰ تر ۳۵ ورځو کې تر تورخم بندر رسیږي. که چیرې د اورګاډي د ترانسپورت په هېواد کې ورغول شي نو افغانستان به نه یوازې دا چې د ترانسپورت په برخه کې کورنۍ ستونزې حل شي، بلکې افغانستان به د ګاونډیو او سیمې هېوادونو سره د سوداګرۍ په برخه کې پرمختګ وکړي او همدارنګه به د سیمې هېوادونه یو بل سره د سوداګریزې اړیکې لاپیاوړې کړي چې افغانستان به د ترانزیت له لاری په لوړه کچه عواید ترلاسه کړي چې په دې سره به نه یوازې افغانستان په اقتصادي ډګر کې بلکې په سیاسي لحاظ هم په سیمه کې یو پیاوړی هېواد شي.

په آخر کې د دولت څخه غوښتنه کوم چې د اورګاډي د ترانسپورت ته جدي پاملرنه وکړي او د ترانسپورت په وزارت کې ورته عمومي ریاست جوړ کړي، ترڅو وکولای شي چې د منظم پلان له مخې هغه سیمې چې د اورګاډي د ترانسپورت جوړولو امکان لري اورګاډي پټلۍ جوړي کړي او ترڅنګ یې کورنۍ او بهرنۍ پانګه اچونکي وهڅوي ترڅو په دې برخه کې پانګه اچونه وکړي او ګران هېواد د اورګاډي د ترانسپورت سره وصل شي. □

نقش راه ابریشم در رشد اقتصادی افغانستان

تعداد از سازمان‌های بین‌المللی، با چین موافقت‌نامه‌هایی را برای زمینه‌سازی تطبیق پروژه راه ابریشم به امضاء رسانیده‌اند. ایجاد صندوق توسعه‌ای راه ابریشم به ارزش چهل میلیارد دالر از جمله دستاوردهای این پروژه می‌باشد.

در حال حاضر احداث خطوط آهن چین با افغانستان، از مسیر آسیای میانه و ایران همچنان در غرب بین‌هنگری و سایبریا و خطوط سریع‌السیر راه آهن در اندونیزیا و اعمار شبکه‌های چین و لاوس، چین و تایلند نیز راه‌اندازی شده است که یقیناً این مسیرها هم در پیوند با پروژه راه ابریشم می‌باشد.

پروژه راه ابریشم یکی از مهم‌ترین پروژه‌های دنیا است، این پروژه کمک زیادی به همگرایی آسیایی می‌نماید و

کشور و اضافه از چهار و نیم میلیارد جمعیت جهان با هم وصل می‌شوند که در پهلوی مزیت‌های اقتصادی، زمینه‌ساز اتصال تمدن‌های مختلف و افزایش تبادلات فرهنگی و اجتماعی نیز می‌باشد. چین از طریق راه ابریشم خواهان صادرات مازاد تولید فولاد، مس، سمنت، المونیم و غیره تولیدات خویش به کشورهای مسیر جاده ابریشم است، این پروژه بازار کشورهای اروپایی و آسیایی را بر روی صادرات چین و سایر کشور های جنوب و جنوب شرق آسیا باز خواهد نمود که یقیناً تبادل ظرفیت‌ها، ثروت‌ها، انکشاف زیربناها، بهبود تجارت و روابط با کشورهای جنوب شرق آسیا، آسیای مرکزی و کشورهای اروپایی را در قبال دارد. تاکنون ۳۴ کشور و یک

راه ابریشم یکی از بزرگترین راه های تجارتی دنیا محسوب میگردد. این کمر بند اقتصادی، چین را که بزرگترین کشور صنعتی صادراتی می باشد، از طریق آسیای مرکزی و آسیای غربی به اروپا وصل می نماید. در شرایط کنونی بالا بودن مصارف انتقالات کالاها از هر طریق با هزینه زیاد انجام میشود، از جمله انتقالات کشورهای جنوب و شرق آسیا از مسیر آسیای میانه و دورتر از آن مصارف زیادی را بالای تجار و مستهلکین تحمیل می نماید. از همینرو چین می‌خواهد با احیای مجدد راه ابریشم از هزینه بیشتر انتقال کالاها کاسته و از جانب دیگر با کشورهای جنوب شرق آسیا، افریقا و اروپا داخل تعاملات بیشتر تجاری شود. با احیای این پروژه ۶۴

سبب توسعه اقتصادی تمام کشورهای مسیر این پروژه خواهد شد و در همگرایی‌های بین‌المللی و پیوند منافع اقتصادی بین‌المللی کمک همه جانبه می‌نماید.

افغانستان یکی از کشورهای کلیدی در پروژه راه ابریشم است که منحنی چهار راه نقش اساسی را ایفاء می‌نماید. زیرا افغانستان از کهن‌ترین مرکز تمدن و فرهنگ در جهان بشمار میرود که بنای اساسی را در حیات سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و مذهبی آسیا به ویژه آسیای مرکزی در ادوار مختلف تاریخ ایفاء کرده است. بنابر همین نقش و اهمیت، این کشور را بنام چهار راه اتصال فرهنگ ها و مدنیت ها یاد می‌کنند. راه ابریشم و دوره اعتلا و شکوفایی آن نیز از افتخارات و داشته‌های پر بار ملی ما محسوب می‌شود. شواهد نشاندهنده آنست که ۵۵۰۰ سال قبل تجارت لاجورد از راه ابریشم صورت میگرفت که این موضوع بیانگر قدامت و افتخارات کشور ما به حساب می‌آید. باید گفت که با اتصال خطوط مواصلاتی و از طریق ایجاد وابستگی های اقتصادی منطقه، تنش های موجود بین همسایه ها نیز کاهش می یابد و میزان بیکاری هم به حد پائین آن خواهد رسید، بناءً این پروژه در ایجاد زمینه صلح و امنیت نیز نقش اساسی را ایفاء خواهد نمود. اتصال دهلزهای راه ابریشم شرق و غرب با دهلزهای سنتی پویایی شمال و جنوب تمام منطقه می

تواند ظرفیت کامل احیای مجدد راه ابریشم را از طریق تبدیل افغانستان به یک مرکز تجارت و ترانسپورت منطقه‌ای تحقق بخشد. با احداث راه ابریشم، در کشور بازارهای جدید گشاده خواهد شد و زمینه فروش کالاهای افغانی مانند: محصولات زراعتی، صنعتی و سایر تولیدات کشور مهیا می شود، همچنان این پروژه شغل زیادی را به هموطنان ما ایجاد خواهد کرد و در کاهش فقر نقش برانده را ایفاء خواهد نمود.

کشورهای جنوب آسیا از جمله هند و پاکستان تلاش دارند تا در تجارت جهانی سهم بهتری پیدا نمایند که یقیناً این تلاش‌ها به یک افغانستان با ثبات که بتواند نقش پل زمینی منطقه‌ای بخاطر تحقق اهداف اقتصادی شان باشد، ضرورت مبرم پنداشته می‌شود. طی سال‌های اخیر افغانستان برای ایجاد یک محیط منطقه‌ای مساعد برای تجارت، ترانزیت و سرمایه گذاری و از طریق افغانستان برای ثبات منطقه‌ای که کمک کننده روند احیای پروژه راه ابریشم است کارها و فعالیت‌های چشمگیری را انجام داده است. حال بر همسایه ها و سایر کشور های منطقه‌ای است که سهم خود را به شکل ملموس برای کمک به امنیت افغانستان ایفاء نمایند.

چین با احیای جاده ابریشم از مسیر افغانستان می‌تواند به بازارهای جدید در کشورهای آسیایی و اروپایی دست یابد. موقعیت جغرافیایی افغانستان برای اتصال

کشورهای آسیایی و غربی اهمیت خاصی دارد و این موقعیت می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصادی در افغانستان، آسیا و اروپا کمک شایانی نماید.

از جانب دیگر با توجه به این که اخیراً موافقت‌نامه میان افغانستان و چین در مورد احیای راه ابریشم امضا شده که نشان دهنده علاقمندی آن کشور جهت شمولیت افغانستان در این پروژه می‌باشد. پروژه راه ابریشم نقطه عطف در تحقق اهداف مشخص اقتصادی از جمله رشد سکتور تجارت در منطقه و بلند رفتن سطح اعتمادسازی محسوب می‌گردد.

به دلیل مزایای اقتصادی ای که پروژه راه ابریشم به دنبال دارد، افغانستان باید از طریق مذاکرات سیاسی، تخنیکی و مدیریت قوی نقش و جایگاه خویش را در این پروژه کلان اقتصادی بیابد، تا روابط اقتصادی خوبی با چین و کشور های همجوار راه ابریشم داشته باشد. بر همین اساس نقش تاریخی افغانستان در راه تاریخی ابریشم تثبیت خواهد شد. □

بایانی

منابع: 8am.af/1394/06/15/silk-road-
from-Afghanistan نوشته: محمد اشرف

حیدری

www.iaccim.com/index.php اخبار

صنعت، معدن و تجارت نوشته محمد زبیر عالمیار
af.farsnews.com/economy/news

نوشته محمد زبیر عالمیار

www.smtnews.ir
www.hawzah.net/fa

http://www.mihanma.com/econom
نوشته: اس فریدریک استار و اندرو سی کوچنز

قسمت دوم بند کجکی،

۱۰۰ میگاوات برق تولید می نماید

خدماتی که به برق ضرورت دارند، به ۴ الی ۵ میلیارد دالر نیاز دارد. مدیریت سالم آب علاوه بر تأمین برق مورد نیاز باشندگان کشور، می تواند میزان عاید سرانه را در کشور که زراعت نقش اساسی را در ساختار اقتصادی آن دارد، به صورت چشمگیر افزایش داده و منجر به رشد اقتصادی گردد. یکی از راه های عمده کاهش وابستگی شدید افغانستان به کمک های خارجی، استفاده درست از منابع بزرگ آبی بوده و سرمایه گذاری های بزرگ در عرصه مهار و وارد کردن آن به چرخه های تولید باعث تقویت و رشد اقتصادی کشور می گردد.

میدهد. دریاهاى افغانستان هم بهترین زمینه برای ایجاد بندها و تولید انرژی سالم و قوی را دارند، اما این کشور تا امروز به صورت بسیار محدود از بعضی دریا های خود به مقاصد تولید انرژی برق استفاده می نماید. در صورت توجه بیشتر به مدیریت درست آب و سرمایه گذاری های بزرگ در ایجاد بندهای آبگردان، ظرفیت تولید برق افغانستان به چندین برابر افزایش یافته و نیازمندی های برق کشور را رفع نموده و در دراز مدت قسمتی از اتکال به برق وارداتی را حل خواهد کرد. افغانستان برای برق رسانی به تمام خانواده ها و سایر بخش های تولیدی و

قسمت دوم بند برق کجکی علاوه بر مزایای اقتصادی در بخش زراعت، قدرت تولید ۱۰۰ میگاوات برق را نیز دارد. با ساخت این بند در کنار تولید برق، ظرفیت ذخیره آب نیز از یک میلیارد متر مکعب به ۲.۳۴ میلیارد متر مکعب آب افزایش خواهد یافت. مقدار آب ذخیره شده در این بند توان آبیاری صدها هزار هکتار زمین زراعتی را در آینده خواهد داشت که به هزینه ۲۰۰ میلیون دالر امریکایی ساخته می شود.

منابع آبی بر علاوه نقش مهم در توسعه زراعت، یکی از سالم ترین و قوی ترین منابع تولید انرژی در جهان را تشکیل

مدیریت نگریده و مهار نشوند، در آینده موضوع آب یکی از بزرگترین معضل قرن حاضر در کشور خواهد بود که می تواند سرمنشأ بسیاری از مشکلات شود، زیرا خلا میان توان تأمین آب و شدت تقاضای آن بحران آفرین خواهد بود، در آن صورت زبان مفاهمه در این بخش به زبان مخاصمه مبدل خواهد شد. در جریان چند دهه گذشته که افغانستان مصروف جنگ های داخلی بود، کشورهای همسایه در این مدت از آب های افغانستان در داخل کشور شان پروژه های را بنا نمودند که برای شان نهایت حیاتی است، در انکشاف چنین پروژه ها در این کشور ها مبادا شرایط طوری شود که اصلاً آبی برای افغانستان باقی نخواهد ماند.

کمبود آب ایران را به کشت برخی از محصولات زراعتی که حتی فروش آن در بازارهای صادراتی چندان مورد توجه نیست و به آب کمتر نیاز دارد، واداشته است. این کشور کشت بعضی محصولات زراعتی مورد ضرورت شان را که به آب فراوان ضرورت دارند، توقف داده و آنرا از خارج وارد می نماید. زیرا آنان به این فکر اند که آبیاری چنین مزارع باعث خشک شدن سایر محصولات با ارزش در این کشور می گردد. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

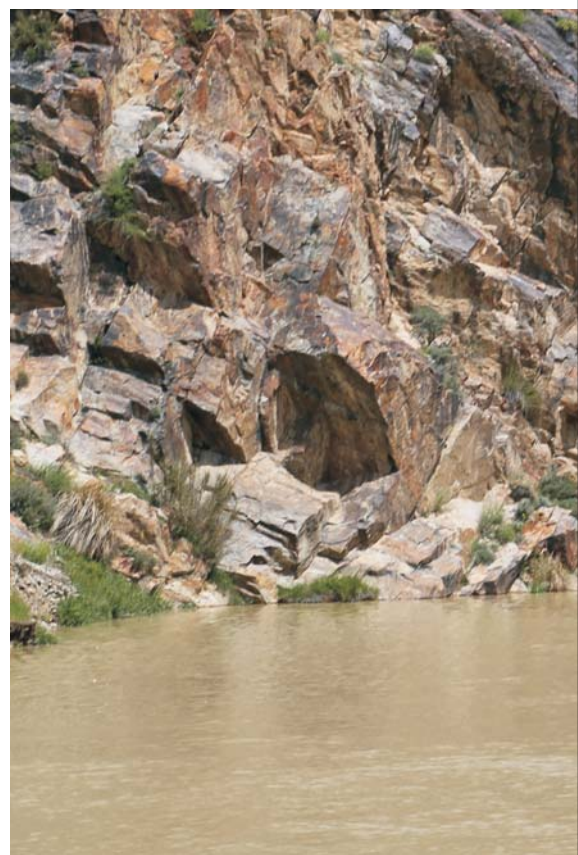
<http://www.aina.ir> تاریخ نشر ۲۰ / اسد / ۱۳۹۵

www.nwwir.research.wrm.ir

یک عنصر اساسی برای رشد اقتصادی کشور باشد.

فراهم آوری منابع آبی و ایجاد زیر بناهای مدرن آبیاری در افغانستان از مهم ترین عناصر رشد اقتصادی بشمار می روند. مهار آب ها در کشور سبب افزایش فعالیت در سکتور زراعت می گردد، اگر این کار صورت نگیرد، کاهش فعالیت های زراعتی از یک سو منجر به افزایش فقر و بیکاری و از طرف دیگر سبب بالا رفتن قیمت مواد غذایی می گردد. آمارهای بدست آمده نشان می دهد که با وجود گسترش فعالیت های خدماتی و صنعتی هنوز هم بیشتر از ۷۰ درصد نفوس مردم به زراعت مصروف بوده و این سکتور تا حال ۴۰ درصد تولیدات ناخالص داخلی را بخود اختصاص داده است. عدم مدیریت درست آب های کشور و خشک سالی های متواتر، میزان افراد فقیر را از ۵ میلیون نفر به ۹ میلیون افزایش داده است. مقدار زمین های قابل زرع در افغانستان به ۸ میلیون هکتار می رسد، اما نظر به کمبود آب و زرع سنتی، از این میان تنها نصف آن بشکل سنتی و قدیمی کشت می شود.

در دو طرف افغانستان بخصوص کشور های مانند ایران و پاکستان قرار دارند که رشد نفوس شان از ۲ درصد بالا تر بوده، این امر بالای ظرفیت آب آن ها تأثیر منفی خواهد گذاشت. با رشد نا موزون نفوس این ممالک مقدار آب های آلوده آنها افزایش می یابد و از ظرفیت آب های شیرین شان کاسته میشود. در حال حاضر اگر آب های کشور ما بصورت درست

افغانستان از لحاظ داشتن منابع فراوان آبی در زمره کشورهای نیست که به کمبود آب مواجه شود، ارزیابی ها نشان می دهد که ذخایر آبی افغانستان به ۷۵ میلیارد متر مکعب می رسد که از این میان افغانستان تنها ۳۰ درصد آن را استفاده نموده و از ۷۰ درصد متباقی آن کشورهای همسایه سود می برند.

اطلاعات نا کامل در مورد حوزه های آبی، عدم موجودیت یک استراتیژی به آب منحیث یک پارامتر عمده در توسعه اقتصادی، نبود زیر بناهای مدرن آبیاری، سطح پائین آگاهی در مورد استفاده بهتر از آب، باعث شده اند که با وجود منابع عظیم آبی، همیشه با کمبود شدید آب و کمبود مواد غذایی مواجه باشیم. مدیریت سالم آب و تبدیل آن به آب های مولد در بخش زراعت و تولید انرژی می تواند

اعطای قرضه و تأثیرات آن روی زندگی اجتماعی و اقتصادی مردم

اعطای قروض کوچک، متوسط و بزرگ توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی به متشبین، سرمایه‌گذاران و مردم عامه که آنرا برای بهتر شدن امور کاری و بهبود زندگی خود بکار می‌گیرند، به شکلی از اشکال روی زندگی اتباع و حتی اقتصاد کشور تأثیرات مثبت می‌گذارد. متشبین، مولدین و مردم به شکل مستقیم و غیر مستقیم از این قرضه‌ها استفاده نموده و با بکارگیری آن در بخش‌های اقتصادی در بهبود زندگی خود و عده‌ای دیگر از هموطنان ما سهم فعال و ارزنده‌ای را ایفاء می‌کنند.

جنگ، ناامنی، بی‌سوادی، وسعت خانواده (افزایش در تعداد فرزندان)، ساختار طبقاتی، نبود کار و ... باعث بوجود آمدن فقر می‌شود و تداوم آن مردم را در هر نقطه از جهان تحت فشارهای اجتماعی و مالی قرار داده و زندگی آنها را روز به روز تنگ‌تر می‌سازد.

نظام مالی و بانکی کشور علی‌الرغم چالش‌ها، طی یک و نیم دهه گذشته، دستاوردهای فراوانی داشته است که اعطای قروض کوچک، متوسط و بزرگ به سرمایه‌گذاران و حتی مردم جهت رفع ضروریات شان نیز یکی از این دستاوردها بشمار می‌رود. اعطای قروض از یک طرف کمک به سرمایه‌گذاران کوچک و متوسط جهت توسعه کار و بار شان نموده و از سوی دیگر قسماً در ایجاد شغل برای تعدادی از هموطنان ما و کاهش فقر نقش

ارزنده‌ای را ایفاء می‌نماید. که در کاهش فقر در کشور مؤثر واقع خواهد شد.

اعطای قروض توسط تعدادی از مؤسسات بانکی و مالی برای مردم، کارمندان دولت، معلمین و بخصوص زنان جهت بهبود زندگی و راه اندازی تجارت و سرمایه‌گذاری ممد واقع گردیده و مردم با راه اندازی کار و بار برای رهایی از فقر تلاش کرده تا آینده خوبی را پیشرو داشته باشند که یقیناً در زندگی اقتصادی و اجتماعی تعدادی از مردم که از آن مستفید شده‌اند، تغییر بوجود آورده است.

همچنان با سهولت اعطای قروض می‌توان در توانمند سازی افراد و گروه‌های اجتماعی که از فقر رنج می‌برند نیز کمک کرد و یکی از راه‌حل‌های فقرزدایی در کشور همین راه است. در صورتیکه که امنیت و صلح و ثبات در کشور تأمین گردد و این برنامه‌ها در مناطق دور دست و روستاها عملی شود، به یقین می‌توان گفت

با در نظر داشت مسایل فوق با زمینه‌سازی و سهولت اعطای قروض کوچک فرصت اینرا می‌یابیم که مردم را از فقر نجات داده و در بهبود معیشت و زندگی مرفه با آنها کمک نموده و سهم فعال خود را در رشد اقتصادی کشور ایفاء نماییم. نقطه دیگری که باید به آن توجه شود بازپرداخت قروض است تا مشتریان با فرهنگ و شیوه بازدهی یا بازپرداخت قرضه آشنایی کامل حاصل نمایند و با درک اینکه بانکها برای بهبود و رشد زندگی آنها قرضه برای شان اعطا نموده آنها نیز بازپرداخت آنرا به وقت و زمان تعیین شده انجام دهند. این موضوع سبب می‌شود تا مشتری اعتماد و اعتبار بانک را حاصل و بتواند بار دیگر نیز از قروض بانک‌ها جهت توسعه کار و بار خود مستفید شود. □ یما عیف

تطبیق حرکت جدید توسعه روستایی در افغانستان

تطبیق برنامه حرکت جدید روستایی که از حرکت سیما اندونگ کشور کوریای جنوبی گرفته شده، برای انکشاف دهات افغانستان نهایت مؤثر می‌باشد. این برنامه در سال های ۱۹۵۰ الی ۱۹۵۳ در حالی در کوریای جنوبی تطبیق گردید که این کشور از نگاه اقتصادی در وضعیت فعلی افغانستان قرار داشت. در این حرکت جدید روستایی، میان قریه ها رقابت کاری ایجاد می گردد، تا هر قریه بودجه خود را خوبتر و بهتر در جهت انکشاف میثاق شهروندی به مصرف برساند.

روستا عبارت از یک واحد همگانی طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی است که از یک جمعیت، سکونت و محل

کار به شکل متمرکز، پیوسته یا پراکنده تشکیل می گردد. شغل اصلی ساکنین روستاها را فعالیت های مانند: زراعت، مالداري، باغداری، صنایع دستی، صیادی یا ترکیبی از این فعالیت ها تشکیل داده و پیوند عمیق اجتماعی و فرهنگی در میان شان وجود دارد. توسعه روستایی یگانه عامل اصلی در بهبود شرایط زندگی افراد متعلق به قشر کم درآمد و خود کفایی ساکنین روستا ها شمرده می شود.

توسعه روستایی تنها به معنی حفظ روستا ها نمی باشد، در این سیستم روستاها باید از دیدگاه فکری، آموزشی، تولید و تکنالوژی بازسازی شوند، زیرا در اینجا هدف از بازسازی، بازسازی کامل جامعه

روستایی است که در برگیرنده سه اندیشه اصلی عبارت از علم باوری، انسان باوری و آینده باوری است که به زندگی باشندگان روستایی جان تازه می بخشد. در این اندیشه، نگرش قدیمی به سبک زندگی تغییر نموده است. در گذشته اگر در خانواده یک دهقان، فرزندی تولد می شد، قرار بر این بود که فرزند هم باید به یقین، شغل پدر را انتخاب و اختیار می کرد، اما در شرایط کنونی این تفکر بر اساس سه اندیشه فوق تغییر کلی نموده و نباید فرزند دهقان تنها شغل پدر را که دهقانی است، اختیار نماید، بلکه می تواند به شغل های دیگری نیز رو آورد.

دانشمندان اقتصادی در دهه ۱۹۸۰ با

مودل‌ها یا نمونه‌های توسعه پایدار روستایی به مشکل مواجه شدند، در این مورد دانشمندان اقتصادی با دانشمندان سایر علوم در جهان نشست‌های را دایر نمودند. در این نشست‌ها توسعه پایدار روستایی بدین گونه تعریف شد. توسعه پایدار روستایی توسعه‌ای است که بتواند نیازهای کنونی بشر را طوری تأمین نماید که محیط کاری و زیستی نسل‌های آینده را به خطر مواجه ن سازد.

بناءً برنامه ریزان و مصلحین روستاها باید به موضوعاتی که به توسعه روستایی قرابت دارند، توجه جدی نمایند که بطور نمونه می‌توان به بعضی آنها ذیلاً اشاره نمود.

- کارهایی که باعث تشویق و خود اتکایی روستاییان گردد
- کارهایی که موقتی نبوده، بلکه مستمر و طولانی باشد
- کارهایی که باعث تخریب محیط زیستی نگردد
- کارهایی که با نیازهای روستاییان مطابقت داشته باشد
- کارهایی که تمرکز و هماهنگی بیشتر بالای روحیه جمعیت روستاییان گردد
- تمرکز بیشتر روی سایر بخش‌ها، بخصوص بخش زراعتی روستاها
- ایجاد کوپراتیف‌های زراعتی و مالداري در میان روستاییان
- تنوع در فعالیت‌های غیر زراعتی در میان روستاییان

باشندگان روستاهای افغانستان، بخاطر بهبود روش‌های سنتی تولیدات زراعتی

شان و همچنان بخاطر بهره‌وری بهتر از زمین‌ها، کاهش گرسنگی و از بین بردن فقر، بیشتر روی تولیدات زراعتی شان تکیه می‌نمایند. بناءً می‌توان گفت که توسعه پایدار کشورما در کنار کارهای شهری نیازمند نظام روستایی است. به منظور اینکه مشکلات آینده مانند بیکاری، فقر، کمبود تولید، گرسنگی و غیره در روستاها حل گردد، باید به نقش توسعه روستاها در بخش زراعت بحیث توسعه ملی نگاه کرد.

این یک حقیقت مسلم است که تهیه مواد ارتزاقی برای مردم یکی از مسائل اساسی کشور را تشکیل می‌دهد، اما تکیه بر واردات یکی از مشکلات اساسی بشمار می‌رود، زیرا قیمت مواد غذایی وارداتی در نوسان بوده و هر لحظه گرانتر میشوند که تحمل این امر به شکل دوامدار بسیار مشکل خواهد بود.

اگر به هر دلیلی در روند توسعه روستایی وقفه نمائیم، در آن صورت، روستاها قادر نخواهند بود که نقش سازنده خود را در نظام ملی ایفاء نمایند که در این صورت، پیامدهای مشکلات روستایی در بخش‌های شهری و در نهایت در سطوح مختلف کشور سرایت خواهد نمود. باید یاد آور شد که توسعه پایدار و یک پارچه ملی مربوط به توسعه پایدار شهری، بخصوص توسعه پایدار روستایی می‌باشد. اگر سیستم توسعه پایدار روستایی به فراموشی سپرده شود، ما شاهد آثار زیانبار ناشی از عدم تطبیق توسعه پایدار روستایی خواهیم بود.

از آنجاییکه مردان و زنان روستایی بیشتر

درآمدشان را از کارهای زراعت و مالداري بدست می‌آورند، از همین جهت ممکن، در بعضی فصول سال کارها در بخش زراعت و مالداري راکد شوند که در آنصورت درآمد خانواده‌های روستایی نیز راکد گردیده که در چنین حالت نقش صنایع دستی در تداوم کسب درآمد خانواده‌های روستایی نقش مهم را ایفاء خواهد کرد.

در این حالت چنین ثابت می‌گردد که اقتصاد یک روستا تنها وابسته به زراعت و مالداري نبوده، بلکه صنایع دستی نیز می‌تواند که نصف درآمد خانواده روستاها را بخود اختصاص دهد و با حمایت از صنایع دستی در روستاها از مهاجرت‌های روستاییان بسوی شهرها و خارج از کشور جلوگیری نمود.

از نقطه نظر امنیتی، بهبود در وضعیت زندگی روستاییان، نقش مؤثری در حفظ امنیت کشور خواهد داشت، زیرا توسعه روستاها بخصوص روستاهای که در مناطق مرزی کشور وجود دارد، موجب کار آفرینی شده و سبب بهبود وضعیت امنیتی نیز می‌گردد. در صورت توجه به این بخش، امنیت روز بروز بهتر شده و سایر نقاط کشور دارای اقتصاد و امنیت

خوبتر خواهند گردید. □

عبدلحفیظ شاهین

منابع:

<http://nab92-ba.zozanaqu.ir>

<http://www.afghankhabar.com> - تاریخ

نشر ۲ شنبه / ۵ میزان ۱۳۹۵ / ساعت ۱۴:۳۳

<http://abshar-news.ir> / نوشته داکتر جلال

یوسفی

مدیریت منابع آبی و تأثیر آن در توسعه اقتصاد کشور

آب های کشور بشمول آب های بارانی مهار شود، افغانستان در تولید برق و زراعت به خود کفایی می‌رسد. با بهره گیری از مهار کردن آب های رو زمینی و آب های باران می‌توان اراضی وسیعی را زیر کشت محصولات زراعتی برد و از بیابانی شدن بیش از پیش کشور جلو

«

زمان طولانی در پی داشته باشد. موجودیت یک استراتژی درست، ترمیم و اعمار زیربناهای آبی و از بین بردن چندین قدرت موازی در بخش منابع آبی، سبب می‌شود تا منابع آبی در کشور، در بخش‌های آب آشامیدنی، زراعت و تولید برق به یک پدیده بازده مبدل شود. اگر

بر اساس پیش بینی کار شناسان، در حال حاضر جدال بر سر نفت بوده، اما در آینده نه چندان دور، جنگ ها جهت تأمین آب آشامیدنی صورت خواهد گرفت. خوشبختانه افغانستان منابع فراوان آبی دارد و استفاده درست آن می‌تواند، منافع بزرگ ملی و رشد اقتصادی را در مدت

گیری نمود.

از این که کمبود آب در جهان به یک موضوع جدی مبدل گردیده، لازم است تا مردم بصورت همه جانبه در خصوص مهار، ذخیره و مصرف درست آب سعی نمایند. زیرا در شرایط کنونی استحصال و بدست آوردن آب به عنوان هدف اقتصادی مطرح بوده و کسب اطلاعات دقیق نیز در این مورد در میان ساکنین کشورها ضروری می باشد.

مناطق که در کشور سهم اندکی را از آب های روی زمین و آب باران دریافت می نمایند، نهایت کم بوده و پاسخگوی نیاز گیاهان برای تولید محصولات نمی باشد. بناءً اجرای طرح جمعآوری آب ها سبب می شود تا آب مورد نیاز در دسترس گیاهان اراضی تحت کشت قرار گیرد که در نتیجه منجر به افزایش تولید می شود.

استحصال آب هم بگونه طبیعی و هم با دخالت انسان و بصورت مصنوعی امکان پذیر است که از آن می توان علاوه بر مصارف زراعتی و باغبانی در سایر موارد از جمله تأمین آب آشامیدنی مورد نیاز انسانها، حیوانات، حیات وحش و بهبود زیست محیطی از آن استفاده نمود.

حیات ۸۰ درصد مردم ما وابسته به

زراعت، باغداری و مالرداری است و این هر سه بخش تعلق به آب فراوان دارد و در صورت فقدان آب ریشه زندگی درین کشور می خشکد. خشکسالی های متواتر چنان ضربات خرد کننده و جبران ناپذیری بر پیکر اقتصاد زراعتی و محیط زیست افغانستان وارد نمود که در نتیجه تمام باغ ها و تاکستان های مردم از بین رفته و ده ها هزار مواشی از تشنگی و نبود علوفه از بین رفتند.

آب در زندگی روزمره انسانها و تداوم افزایش تولیدات نقش اساسی دارد. بناءً لازم است تا به منظور تحقق مدیریت یک پارچه منابع آبی باید هم آهنگی های متقابل بین بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی، زیربنایی و خدماتی فراهم گردد.

در سال های اخیر، تغییر اقلیم در منطقه و خشک سالی های متداوم باعث گردیده تا زمین های زراعتی، باغ ها، چراگاه ها و پوشش گیاهی در مجموع به دشت های خشک و بیابان های لامزروع مبدل گردد. این تغییرات اقلیمی سبب افزایش بارنده گی های بی موقع و جاری شدن سیلاب گردیده که اکثر ساحات مسکونی و زراعتی را تخریب نموده است. سالانه میلیون ها متر مکعب آب از دره ها و

ارتفاعات به دریاها سرازیر گردیده و بدون هیچگونه استفاده از مرزها خارج می گردد، در حالیکه می توان با استفاده از روش های بسیط و ساده و به کارگیری روش های مناسب و جمع آوری آب های باران و روان، آب های سطحی با مصارف بسیار ناچیز با ساخت حوضچه های خرد و بزرگ به مقاصد آبیاری زراعتی استفاده نمود. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

www.payam-aftab.com

حفیظ الله رجبی - خبرنگار پایگاه اطلاع رسانی پیام آفتاب در کابل تاریخ نشر: چهارشنبه ۴ / حمل ۱۳۹۵

8am.af / مصاحبه روزنامه هشت صبح با محمد رفیع قاضی زاده، رئیس تنظیم منابع طبیعی وزارت زراعت / مریم حسینی / یکشنبه ۷ / سنبله ۱۳۹۵

تعلیم و تحصیل،

زمینه ساز رشد و توسعه اقتصادی

یما عفیف

یکی از ارکان اساسی رشد و توسعه اقتصادی هر جامعه را تعلیم و تحصیل تشکیل میدهد که پیشرفت و تکامل این بخش سبب می شود تا سایر بخش ها نیز پیشرفت و تکامل یابند. اگر اندکی عمیق تر به نحو و شیوه زندگی امروزی نگاهی بیاندازیم به وضوح ملاحظه می گردد که توسعه اقتصادی و اجرای برنامه ها و پلان های اقتصادی علاوه بر عوامل تولید و کمیت نیروی کار و تکنالوژی، بیشتر بر کیفیت تعلیم و آموزش مرتبط است که اجرای برنامه های توسعه ای به نیروی تحصیل یافته، دانا، کاردان، باهوش و متخصص نیاز دارد که این نیرو را میتوان در وجود جوانان دریافت و از استعدادهایی که در آنها نهفته است، به طور مؤثر و مفید استفاده کرد. آموزش و پرورش به سطح عالی و کیفیت بالا، زمینه را برای رشد و توسعه اقتصادی کشورها فراهم می سازد و کیفیت در نیروی انسانی سبب تسریع روند تولید محصولات و کالاها در همه سکتورها شده و در نتیجه رشد اقتصادی را به همراه دارد.

افغانستان در طول یک و نیم دهه گذشته روند روبه رشد را در سایر عرصه ها پیموده است. علی الرغم یک سلسله چالش های امنیتی، فرصت و زمینه تعلیم و تحصیل برای اطفال و جوانان در هر گوشه ای از کشور فراهم شده است. اکنون زمان فراگیری علم و دانش است که همه (مرد و زن) باید تعلیم فراگیریم و چرخه های اقتصادی را در گردش آورده و سبب بالندگی، رونق، رشد و توسعه اقتصادی کشور عزیز خود گردیم و دروازه های امید به آینده روشن را به نسل های آینده بگذاریم. اکنون فرصت فراهم شده است تا ساخت و ساز، بازسازی و نوسازی را آغاز و چرخه های زندگی را بی درنگ در گردش قرار داده و زندگی خود و مردم خود را بهبود بخشیم. چرخه های اقتصادی زمانی حرکت می نمایند و همچنان به حرکت خود ادامه داده میتوانند که نیروی انسانی بالنده، تحصیل یافته و توانای را داشته باشیم.

عوامل مختلف چون، امنیت نسبی، کمک های جامعه جهانی و غیره توانسته است تا در ارتباط به رشد تولیدات داخلی و همچنان رشد نسبی اقتصاد دستاورد داشته باشد، شاید دلیل عمده آن تعلیم و تربیه، دانش و تحصیلات عالی باشد. بعد از ایجاد اداره مؤقت و حکومت انتقالی و همچنان برگزاری انتخابات، تلاش های خستگی ناپذیر در جهت بهبود سایر سکتورها آغاز گردیده است. هزاران پسر و دختر با درک اینکه تعلیم و تحصیل آینده بهتری را برای خود شان و اقتصاد کشور شان به ارمغان می آورد، به سوی مکاتب و پوهنتون ها شتافتند تا در آینده مصدر خدمت به وطن شوند. به هر اندازه که توجه بیشتر به تعلیم و تحصیل شود، به همان اندازه در رشد و توسعه اقتصادی کشور مؤثر و ممد واقع می گردد. اگر ثروت انسانی بالنده، ماهر و متخصص بیشتر در کشور داشته باشیم، یقیناً که در کنار سایر سکتورها در رشد پایه های اقتصادی کشور نیز نقش اساسی را ایفاء

کرده می توانیم. □

افغانستان طی یک و نیم دهه گذشته بنابر

پول افغانی؛ هویت ملی، افتخار و نشانه اقتدار ماست.

افغانی پیسې؛ زموږ د ملي هویت، ویاړ او ځواک نښه ده.

د افغانستان بانک

افغانستان واحد، پول واحد!

واحد پول افغانی، هویت، اقتدار و افتخار ماست!

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال دهم، شماره ۱۱۴، قوس ۱۳۹۵

د پیر او پلور پر مهال د افغانی د کارولو تر څنګ، د بانکونو نو ساتنې ته هم جدي
پاملرنه وکړی تر څو د ټاکلي مودی څخه مخکې د کارولو ونلویږي.